AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2020/1915 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2020. május 14.)

a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás 2018. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás 2018. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0049/2020),

A. mivel a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást (a továbbiakban: a közös vállalkozás) a 2007/198/Euratom tanácsi határozattal [1], 2007 márciusában hozták létre 35 éves időtartamra;

B. mivel a közös vállalkozás tagjai a Bizottság által képviselt Euratom, az Euratom tagállamai és harmadik országok, melyek együttműködési megállapodást kötöttek az Euratommal a szabályozott magfúzió terén;

C. mivel a közös vállalkozás célja, hogy biztosítsa az Unió hozzájárulását az ITER nemzetközi fúziósenergia-projekthez, hajtsa végre az Euratom és Japán közötti szélesebb körű megközelítést, és készítsen elő egy demonstrációs fúziós reaktort;

D. mivel a közös vállalkozás 2008 márciusában kezdte meg önálló működését;

Általános megjegyzések

1. megjegyzi, hogy a Számvevőszék által a közös vállalkozás 2018. évi pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolójáról készített jelentés (a továbbiakban: számvevőszéki jelentés) szerint az éves beszámoló minden lényeges szempontból áttekinthetően, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályzatnak megfelelően tükrözi a közös vállalkozás 2018. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait;

2. tudomásul veszi, hogy a közös vállalkozás 2018. pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolója alapjául szolgáló ügyletek minden lényegi szempontból jogszerűek és szabályszerűek;

3. kiemeli, hogy a közös vállalkozás újraszámította a projekt építési szakaszához való hozzájárulását, melynek új összege 12 000 000 000 EUR, szemben a Tanács által 2010-ben jóváhagyott 6 600 000 000 EUR-val; megjegyzi, hogy ez a szám nem tartalmaz tartalékot, bár a Bizottság azt javasolta, hogy az ütemterv vonatkozásában legfeljebb 24 hónapos, a költségvetés szempontjából pedig 10–20%-os tartalék lenne megfelelő;

4. megjegyzi, hogy az ITER Szervezetének Tanácsa (az ITER Tanács) 2016 novemberében jóváhagyta az ITER projekt új alapkoncepcióját; megjegyzi, hogy az ITER új alapkoncepciója az „első plazma” elérését és a működési szakasz kezdetét 2025-re, a kiépítési szakasz befejezését pedig 2035-re becsüli, megállapítja azonban, hogy az előző, 2010-es alapkoncepció 2020-ra becsülte a kiépítési szakasz befejezését; ugyanakkor megjegyzi, hogy az új alapkoncepció a lehető legkorábbi technikailag megvalósítható időpontnak tekinthető;

5. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság 2017 márciusában értesítette a Tanácsot azon döntéséről, hogy kilép az Unióból és az Euratomból; aggodalommal állapítja meg, hogy ez hatással lehet a közös vállalkozás 2020 utáni tevékenységeire és az ITER projektre;

[1] A Tanács 2007/198/Euratom határozata (2007. március 27.) a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER közös vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról (HL L 90., 2007.3.30., 58. o.).

6. üdvözli, hogy 2018 áprilisában a Tanács megbízta a Bizottságot, hogy az Euratom nevében hagyja jóvá az ITER új alapkoncepcióját, és megerősítette azon kötelezettségvállalását, hogy forrásokat bocsát rendelkezésre a következő többéves pénzügyi keret határain belül, a többéves pénzügyi keretről szóló későbbi tárgyalások sérelme nélkül, amelyek meghatározzák a jövőbeli finanszírozás részleteit ([2]);

7. kiemeli, hogy a kiépítési szakaszon kívül a közös vállalkozásnak hozzá kell majd járulnia a 2035 utáni ITER működési szakaszhoz, valamint az azt követő ITER deaktiválási és leszerelési szakaszhoz is; tudomásul veszi, hogy a deaktiválási és leszerelési szakaszhoz való hozzájárulás becsült összege 95 540 000 EUR, illetve 180 200 000 EUR volt; megjegyzi, hogy az ITER projekt az ITER-megállapodás lejártáig, 2042-ig folytatja működését, és addig az időpontig az EU továbbra is hozzájárul az ITER költségeihez; megjegyzi, hogy ezek a többletköltségek magukban foglalják a működési és a leszerelési szakaszhoz nyújtott pénzbeli hozzájárulások utolsó éves időszakát, valamint a deaktiválási szakasz teljes költségét;

8. megjegyzi, hogy a jelenlegi jóváhagyott alapkoncepcióhoz képest továbbra is fennáll a további költségnövekedés és a projektvégrehajtás késedelmének kockázata; ugyanakkor pozitív lépések történtek a közös vállalkozás által a projekt kiépítési szakaszához nyújtott hozzájárulás irányításának és kontrolljának javítására; felhívja a közös vállalkozást, hogy ne lépje túl a projekt teljes költségére vonatkozóan jelenleg jóváhagyott alapértéket;

9. megjegyzi, hogy a hatékony kommunikáció a sikeres uniós finanszírozású projektek alapvető eleme; fontosnak tartja a közös vállalkozás által elért eredmények láthatóságának növelését és az ezek hozzáadott értékére vonatkozó információk terjesztését; felhívja a közös vállalkozást, hogy kutatási eredményeinek a nyilvánosság körében történő – például a közösségi médián vagy más médiaorgánumokon keresztüli – terjesztésével folytasson proaktív kommunikációs politikát annak érdekében, hogy ily módon felhívja a nyilvánosság figyelmét az uniós támogatás hatására, különös tekintettel a piaci elterjedésre;

10. kéri a Számvevőszéket, hogy értékelje a természetbeni hozzájárulások kiszámítására és értékelésére szolgáló módszertan megalapozottságát és megbízhatóságát;

Költségvetés és pénzgazdálkodás

11. megjegyzi, hogy a végrehajtható végleges 2018. évi költségvetés 706 230 231 EUR kötelezettségvállalási előirányzatot és 847 366 988 EUR kifizetési előirányzatot tartalmazott; megjegyzi, hogy a kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok felhasználási aránya 98,4%-os, illetve 96,1%-os volt (2017-ben 99,9% és 96,3%);

12. megjegyzi, hogy a 2017-re vonatkozó költségvetés-tervezési eljárás hiányosságai miatt a 2017-ben és 2018-ban ténylegesen szükséges kifizetési előirányzatok összege meghaladta az eredeti költségvetésben szereplő kifizetési előirányzatokat; megállapítja, hogy a közös vállalkozás számára szükséges további kifizetési előirányzatok 160 700 000 EUR-t tettek ki, 25%-kal meghaladva az eredeti költségvetést; tudomásul veszi a közös vállalkozás válaszát, miszerint a közös vállalkozás hálás az Euratomnak a 2018. évi költségvetéshez való további hozzájárulásért, továbbá a közös vállalkozás beszámolt arról, hogy a kifizetési előirányzatok hiánya nem járt volna semmilyen hatással, sem kockázattal, mivel 137 000 000 EUR-t fizettek ki az ITER Szervezetének a 2019. évi pénzbeli hozzájárulás előlegeként; megjegyzi, hogy a kifizetés-előrejelzési rendszert teljesen átalakították és beépítették az új pénzügyi irányítási eszközbe, és ez az új szervezeti struktúrával együtt biztosítja a helyes költségvetési tervezést, és azt már felhasználták a 2019. évi költségvetés bevételeinek meghatározására;

13. üdvözli, hogy a kötelezettségvállalási előirányzatokra rendelkezésre álló 706 200 000 EUR 98,4%-át közvetlen egyedi kötelezettségvállalás alapján használták fel (2017-ben 96,5%);

14. megjegyzi, hogy a költségvetési eredménykimutatás egyenlegének összege 2018-ban 1 316 734 EUR volt (2017-ben 17 236 192 EUR);

([2]) Az Európai Unió Tanácsa 7881/18, elfogadva 2018. április 12-én.

15. megállapítja, hogy 2018-ban a közös vállalkozás 1 000 000 EUR összegű korrekciós kifizetést utalt át az igazgatási költségvetés alá eső, a személyzeti kiküldetési költségekhez kapcsolódó, engedélyezett és ellenőrzött kifizetésekből a működési költségvetésbe; megjegyzi, hogy a korrekciós kifizetés esetében azonban nem tartották tiszteletben az egyediség költségvetési elvét; tudomásul veszi a közös vállalkozás válaszát, amelyben kifejti, hogy egy globális összegre és nem differenciált tételekre vonatkozó korrekciós kifizetés nem az optimális lépés volt a kiadások átcsoportosítására, az átláthatóság érzékelhető hiánya miatt; elvárja azonban, hogy a Számvevőszék a 2019. évi éves jelentésében erősítse meg a közös vállalkozás kereskedelmi osztálya által 2019 során elért eredményeket;

16. megjegyzi, hogy 2018-ban a közös vállalkozás az ITER tanácsa és igazgatótanácsa által arra az évre meghatározott mérföldkövekből hatot teljesített, 93%-os tervezett teljesítménymutatóval (szemben a 2017-es 91%-kal, a 2016-os 70%-kal és a 2015-ös 75%-kal); tudomásul veszi továbbá az ITER Szervezete 2018. decemberi bejelentését, amely megerősíti, hogy a 2025. évi első plazma teljes tervezett építési munkálatainak 60%-a befejeződött (szemben a 2017. évi 50%-kal);

Teljesítmény

17. a számvevőszéki jelentés alapján megjegyzi, hogy az igazgató arra vonatkozó döntését, hogy egy újonnan felvett felső vezető alkalmazási helyét Barcelonáról Cadarache-ra változtatja, nem támasztották alá megfelelő dokumentumokkal az eltérő korrekciós együttható miatti bérköltség-növekedés igazolására; üdvözli, hogy a közös vállalkozás válaszában elismeri, hogy a foglalkoztatás helyének megváltoztatását nem dokumentálták megfelelően, mivel az a kinevezésre jogosult hatóság hatáskörébe tartozott; megállapítja, hogy a közös vállalkozás bizonyos kockázatokkal szembesült a poloidális mágneses (PF) tekercsekre vonatkozó projekt esetében, amely egy felső vezető figyelmét igényelte; megjegyzi, hogy ezért az igazgató úgy határozott, hogy felkéri a jelöltet, hogy azonnal Cadarache-ban kezdje meg munkáját annak érdekében, hogy teljes figyelmet fordítson a PF-válságra;

18. megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a közös vállalkozás az ITER kreditrendszer helyett a megtermeltérték-gazdálkodási rendszert valósította meg a projekt előrehaladásának az ad hoc csoport javaslata alapján történő nyomon követése érdekében, amelynek eredményeit jelenleg rutinszerűen nyújtják be;

19. tudomásul veszi az ITER-építkezés előrehaladását a tokamak-gödröt körülvevő hatalmas biopajzs befejezése és a Tokamak-komplexum első komponenseinek telepítése tekintetében;

Az összeférhetetlenség megelőzése és kezelése, valamint az átláthatóság

20. megjegyzi, hogy 2017-ben a közös vállalkozás irányító testülete folytatta a csalás elleni stratégia közbeszerzési részének végrehajtását; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás a beszerzési csalásra vonatkozó saját kockázatmutatói – nevezetesen figyelmeztető jelzések – alapján ellenőrző listát fogadott el, amely a csalás elleni informatikai eszköz kifejlesztésének előfeltételét képezi, és azt belsőleg fejlesztette ki; tudomásul veszi, hogy a csalás elleni és etikai tisztviselő valamennyi érintett egységgel szoros együttműködésben folytatta a közös vállalkozás csalás elleni stratégiája végrehajtásának koordinálását, és elismeréssel veszi tudomásul, hogy 2018 végén egy munkacsoport folytatta a csalás elleni stratégia továbbfejlesztését;

Személyzet és munkaerő-felvétel

21. megjegyzi, hogy a Számvevőszék jelentős hiányosságokat tárt fel a kulcspozíciókban lévő vezetők felvételével kapcsolatban; tudomásul veszi a közös vállalkozás válaszát, amely szerint a Számvevőszék megállapítását követően és a hat szigma-módszert alkalmazva a fejlesztések elemzésére, azonosítására és végrehajtására, a közös vállalkozás javította kiválasztási folyamatát és a további, folyamatban lévő intézkedéseket; kéri a közös vállalkozást, hogy a jövőben kerülje el a szabálytalanságokat és hiányosságokat;

22. megjegyzi, hogy 2018 végén a közös vállalkozás létszámtervében 162 nő és 284 férfi szerepelt, és az öt személyzeti kategória közül háromban a férfiak töltik be az álláshelyek többségét, míg az uniós szerződéses alkalmazottak és az asszisztensi álláshelyeken dolgozó tisztviselők több mint 50%-a nő; megjegyzi továbbá, hogy 22 tagállam képviseltette magát a közös vállalkozás személyzetében, hogy a személyzet legtöbb tagja három tagállamból érkezett, és hogy a személyzet négy tagja további négy tagállamból érkezett; sürgeti a közös vállalkozást, hogy törekedjen a kiegyensúlyozott földrajzi képviseletre, elismerve ugyanakkor, hogy ez az üres álláshelyekre pályázóktól és a részvételi szándék kifejezésére jelentkező pályázóktól függ;

Belső kontroll

23. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás nem követte folyamatosan nyomon a felső vezetők által tett érdekeltségi nyilatkozatokat; elismeréssel veszi tudomásul, hogy a közös vállalkozás dokumentumokat dolgozott ki és vezetett be valamennyi vezető általános érdekeltségi nyilatkozatának kezelésére vonatkozóan, összhangban a közös vállalkozás összeférhetetlenségi szabályainak 13. cikkével; megjegyzi továbbá, hogy 2019 januárjában az etikai tisztviselő minden vezetőnek előadást tartott e témában;

24. megállapítja, hogy a Törvényszék 2018. január 25-én ítéletet hozott, amelyben megsemmisítette a kiválasztási eljárás eredményeit, beleértve a kiválasztási eljárás tartaléklistáin szereplő sikeres pályázók kinevezéséről szóló határozatokat is; megjegyzi, hogy bár a főtanácsnok 2019. január 29-i véleménye támogatta a közös vállalkozásnak az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban: a Bíróság) 2018 áprilisában benyújtott fellebbezését, és azt javasolta, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül a Törvényszék ítéletét a sikeres pályázók kinevezéséről szóló határozatok megsemmisítése tekintetében, de a tartaléklista esetében nem, a Bíróság helybenhagyta a Törvényszék ítéletét ([3]); kéri a közös vállalkozást, hogy a jövőbeli jogviták elkerülése érdekében tartsa be a kiválasztási eljárás szabályait;

25. megjegyzi, hogy a belső kommunikációs stratégiák hiányosságai nem biztosították a megfelelő információk terjesztését a leszerelési szakasz becsült költségeiről a szervezeten belül, és ezért a közös vállalkozás nem tett közzé információt az előző évek elszámolásaiban e kötelezettségre vonatkozóan, amely a becslések szerint 85 200 000 EUR volt; üdvözli azonban a közös vállalkozás válaszát, amely szerint a hiányosságokat két intézkedéssel már orvosolták; a felső vezetés minden vonatkozó információt továbbít a számvitelért felelős tisztviselőnek, és hogy a „PM-76 Éves beszámoló – a pénzügyi év megnyitása/lezárása” belső eljárást 2019 májusában frissítették;

Operatív közbeszerzések és támogatások

26. megjegyzi, hogy 2018-ban 55 operatív közbeszerzési eljárást indítottak, és 69 operatív közbeszerzési szerződést írtak alá, míg egy támogatási eljárást indítottak és kettőt írtak alá.

([3]) A Bíróság 2019. május 8-i ítélete a *Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás kontra Yosu Galocha* ügyben, C-243/18 P ECLI:EU:C:2019:378.